

**2014-2020 m. Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos priemonės
„Naujos galimybės LT“ aktualūs klausimai ir atsakymai**

1. Priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 13 punktas bei 1 priedo „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ 5 punktas numato, jog pareiškėjais (projekto vykdytojais) gali būti tik juridiniai asmenys, atitinkantys priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 12 punkte numatytą tinkamų pareiškėjų sąrašą, turintys teisę užsiimti veikla, kuriai pradėta ir (arba) vykdyti ir (arba) plėtoti skirtas projektas, pareiškėjui nėra apribojimų gauti finansavimą. Priemonės „Naujos galimybės LT“ apraše nėra pateikto reikalavimo, kad pareiškėjas turi būti Lietuvoje registruotas juridinis asmuo. Prašome pateikti išaiškinimą, ar užsienyje registruotas pareiškėjas (pvz.: Vokietijos asociacija) gali būti tinkamas pareiškėjas, jeigu galutiniai naudos gavėjai bus Lietuvos įmonės?

Priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 12 punktas numato, kad galimi pareiškėjai yra viešojo įstaiga „Versli Lietuva“, verslo asociacijos, Prekybos, pramonės ir amatų rūmai, klasterio koordinatorius, valstybės įmonė Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra. Priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 13 punktas numato, kad pareiškėjais (projekto vykdytojais) gali būti tik juridiniai asmenys. Atsižvelgiant į nurodytų punktų nuostatas, manytina, kad užsienyje registruotas pareiškėjas (pvz. Vokietijos asociacija) gali būti tinkamu pareiškėju pagal priemonę „Naujos galimybės LT“, jeigu galutiniai naudos gavėjai bus Lietuvos Respublikos privatūs juridiniai asmenys – labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės (toliau – MVI) ir jei vykdamas veiklas sukurti produktai, rezultatai ir nauda (ar jų dalis, proporcinga Lietuvos Respublikos finansiniam įnašui) atiteks Lietuvos Respublikai.

2. Pagal priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 26 punkto nuostatas teikiama *de minimis* pagalba galutiniams naudos gavėjams. Prašome pateikti išaiškinimą ar pareiškėjo patirtos išlaidos pagal penktąją išlaidų kategoriją „Projekto vykdymas“ (skirtos projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidoms ir projektą vykdančio personalo komandiruočių išlaidoms), pareiškėjo patirtos išlaidos pagal šeštąją išlaidų kategoriją „Informavimas apie projektą“, bei pareiškėjo patirtos išlaidos pagal septintąją išlaidų kategoriją „Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotąją normą“ (projekto vykdytojo darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos už laiką, dirbtą administruojant projektą) turėtų būti skaičiuojamos, kaip *de minimis* pagalba ir turėtų būti paskirstomos tarp galutinių naudos gavėjų? Kokiu principu šiuo atveju *de minimis* pagalba turėtų būti paskirstoma tarpe įmonių?

Priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 28 punktą numato, kad teikiama de minimis pagalba galutiniams naudos gavėjams. De minimis pagalba skaičiuojama nuo tinkamų finansuoti išlaidų, tenkančių galutiniam naudos gavėjui – MVI, kurios nurodytos priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 34.1.2 punkte. Laikytina, kad pareiškėjo patirtos išlaidos, nurodytos priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 34.1.1, 34.2 ir 34.3 punktuose nėra valstybės pagalba tuo atveju, jeigu pareiškėjas pagrindžia, kad visa nauda, kurią jis gaus priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 10 punkte nurodytai veiklai vykdyti, bus perduota galutiniam naudos gavėjui, ir pareiškėjas kaip tarpininkas negaus jokios naudos (tai yra gautos pajamos padengs tik patirtas išlaidas). Tokiu atveju pareiškėjas nėra valstybės pagalbos gavėjas. Priešingu atveju finansavimas bus laikomas valstybės pagalba pareiškėjui ir projektas nebus finansuojamas.

3. Priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 34.2 punktą numato, jog tinkamos projekto išlaidos yra patirtos pagal šeštąją išlaidų kategoriją „Informavimas apie projektą“, į kurią įtraukiamos išlaidos „privalomiems informavimo apie projektą veiksams; išlaidos kitiems informavimo apie projektą veiksams, su projekto pristatymu susijusios reprezentacinės išlaidos (išskyrus išlaidas alkoholiui ir tabakui) ir pan., projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidos, susijusios su informavimo apie projektą veiklų vykdymu <...>“. Prašome pateikti išaiškinimą, ar projekto viešinimo veiklos gali būti vykdomos užsienyje, pvz., rengiant seminarą parodos metu, produktų degustaciją, platinant straipsnius užsienio spaudoje?

Vadovaujantis priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 34.2 punkto reikalavimais tinkamos išlaidos yra išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams; išlaidos kitiems informavimo apie projektą veiksams, su projekto pristatymu susijusios reprezentacinės išlaidos (išskyrus išlaidas alkoholiui ir tabakui) ir pan., projektą vykdančio personalo darbo užmokesčio išlaidos, susijusios su informavimo apie projektą veiklų vykdymu, t. y. tinkamos tik viešinimo veikloms, tiesiogiai susijusioms su Europos Sąjungos struktūrinių fondų projektu, skirtos išlaidos. Rinkodaros veikloms skirtos išlaidos yra netinkamos finansuoti. Atkreipiame dėmesį, kad informavimo apie projektą vykdymo išlaidos turi atitikti Rekomendacijas dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams.

4. Ar pareiškėjas kartu su paraiška privalo pateikti informaciją dėl galutinių naudos gavėjų, t. y. labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių bankroto ar restruktūrizavimo bylos iškelimo,

ikiteisminio tyrimo dėl ūkinės komercinės veiklos pradėjimo, dėl su mokesčių ir socialinio draudimo įmokų mokėjimu susijusių įsipareigojimų vykdymo, dėl neišnykusio ar nepanaikinto teistumo vadovui, buhalteriu ar kitų apribojimų, nustatytų pareiškėjui ir išdėstytų priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 1 priedo 5 punkte?

Atsižvelgiant į tai, kad priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 1 priedo „Projektų tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ 5 punkte nustatyti reikalavimai tik pareiškėjui, manytina, kad pareiškėjas, rinkdamasis įmones, kurios dalyvaus projekte, pats turėtų būti suinteresuotas užtikrinti įmonių – galutinių naudos gavėjų tinkamumą ir atitikimą tiek keliamiems reikalavimams, tiek parinkti tokias įmones, kurios neturėtų įsiskolinimų ar kitų finansinių problemų. Tai aktualu pačiam pareiškėjui/projekto vykdytojui, nes jis atsakingas už įsipareigotų pasiekti stebėsenos ir fizinių veiklos įgyvendinimo rodiklių pasiekimą. Projekto vykdytojui nepasiekus įsipareigotų pasiekti stebėsenos ir fizinių veiklos įgyvendinimo rodiklių reikšmių, jam taikomos sankcijos.

5. Priemonės „Naujos galimybės LT“ 1 priedo „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ 2.1 punkte yra numatyta, jog vertinama, ar projektas prisideda prie Eksporto gairių 17 punkto nuostatos įgyvendinimo. Numatomos tarptautinės parodos, mugės, verslo misijos turi prisidėti bent prie vieno prioritetinio Eksporto gairių tikslo – išlaikyti turimas eksporto pozicijas užsienio rinkose; skverbtis į naujas, ypač trečiųjų valstybių, rinkas; skatinti didesnės pridėtinės vertės prekių ir paslaugų eksporto plėtrą įgyvendinimo. Eksporto gairių 21 punkte yra numatytos trys lygiavertės prioritetinių eksporto rinkų grupės, išvardintos konkrečios šalys. Prašome pateikti išaiškinimą, ar siekiant patenkinti šį reikalavimą visos parodos, mugės, verslo misijos turi būti vykdomos tik šiose šalyse? Ar pakanka, kad projekto įgyvendinimo metu būtų dalyvaujama bent vienoje parodoje, mugėje, ar verslo misijoje vykstančioje vienoje iš šalių?

Pagal priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašą gali būti finansuojami tik Eksporto gairių nuostatas atitinkantys projektai. Tai – specialusis projektų atrankos kriterijus, patvirtintas 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos komiteto 2014 m. gruodžio 11 d. posėdžio nutarimu Nr. 44P-2.1(2).

Eksporto gairių 17 punkte yra numatyti šie prioritetiniai Lietuvos eksporto plėtros tikslai: išlaikyti turimas eksporto pozicijas užsienio rinkose, skverbtis į naujas, ypač trečiųjų valstybių, rinkas bei skatinti didesnės pridėtinės vertės prekių ir paslaugų eksporto plėtrą. Atitinkamai numatomos tarptautinės parodos, mugės, verslo misijos turi prisidėti bent prie vieno prioritetinio Lietuvos

eksporto plėtros tikslo – išlaikyti turimas eksporto pozicijas užsienio rinkose; skverbtis į naujas, ypač trečiųjų valstybių, rinkas; skatinti didesnės pridėtinės vertės prekių ir paslaugų eksporto plėtrą – įgyvendinimo. Taip pat Eksporto gairių 21 punkte, atsižvelgus į rinkos dydį ir augimo potencialą, aktyvų Lietuvos verslo interesą, Lietuvos eksportuotojams palankias sąlygas, geografinį aspektą, rinkos paklausos atitiktį Lietuvos eksporto galimybėms ir eksporto tendencijas, yra nurodytos lygiavertės prioritetinių eksporto rinkų grupės, kurių kiekvienoje – konkrečios šalys. Kadangi šios šalys Eksporto gairėse išskirtos kaip prioritetinės ir yra glaudžiai susijusios su numatyty prioritetinių tikslų įgyvendinimu, mūsų nuomone, Eksporto gairių nuostatas atitinkantys projektai turi apimti grupinio MVĮ ir jų produkcijos pristatymo tarptautinėse parodose, mugėse ir verslo misijose, vykstančiose būtent Eksporto gairėse nurodytose šalyse, veiklas.

6. Priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 1 priedo „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ 2.1 punkte yra numatyta, jog vertinama, ar projektas prisideda prie Eksporto gairių 27 punkto nuostatos įgyvendinimo. Atitiktis šiam reikalavimui vertinama, vadovaujantis Ūkio ministerijos interneto svetainėje pateikta informacija apie valstybes, teikiančias embargą eksportuojamiems iš Lietuvos Respublikos produktams. Prašome pateikti išaiškinimą, kaip bei kokiais teisės aktais remiantis turi būti vertinamas embargas? Ar galima dalyvauti parodose, mugėje ar verslo misijoje įmonėms, kurių produkcija nėra numatyta embargą paskelbusių šalių sąrašuose? Jeigu projekto įgyvendinimo metu bus panaikintas embargas tam tikroje šalyje, ar padarius projekto finansavimo ir administravimo sutarties pakeitimą įmonėms bus galima vykdyti veiklas šiose šalyje?

Ūkio ministerijos interneto svetainėje www.ukmin.lt talpinama iš Užsienio reikalų ministerijos gauta informacija apie užsienio valstybes, taikančias embargą iš Lietuvos Respublikos eksportuojamai produkcijai (šiuo metu Ūkio ministerijos tinklalapyje pateikti atitinkami Rusijos Federacijos Vyriausybės nutarimai). Šia informacija ir turėtų būti vadovujamasi vertinant projekto atitiktį priemonės „Naujos galimybės LT“ 1 priedo 2.1 punkte nurodytam kriterijui.

Pažymime, kad Eksporto gairių 27 punktas numato, kad šiame punkte nurodytos eksporto plėtros skatinimo veiklos yra nukreiptos į prioritetines eksporto rinkas, išskyrus rinkas valstybių, taikančių embargą, bet tik tiems eksportuojamiems iš Lietuvos Respublikos produktams ir paslaugoms, kuriems jos taiko šią priemonę. Tai reiškia, kad MVĮ, kurių gaminamai produkcijai ir (ar) teikiams paslaugoms konkreti užsienio valstybė taiko embargą, dalyvavimo tarptautinėse parodose/mugėse ar verslo misijose veiklos neatitiktų minėto punkto nuostatos. Atitinkamai MVĮ produktų ir (ar)

paslaugų, kurioms ši užsienio valstybė embargo priemonių netaiko, dalyvavimo tarptautinėse parodose/mugėse ar verslo misijose veiklos minėto punkto nuostatos nepažeistų.

Tuo atveju, jeigu konkrečios užsienio valstybės taikomas embargas iš Lietuvos Respublikos eksportuojamiems produktams ir paslaugoms nustotų galioti (pasibaigtų, būtų atšauktas ir pan.) projekto įgyvendinimo metu, projekte numatytos parodos, mugės ar verslo misijos, galėtų būti pakeistos į parodas, muges ar verslo misijas vykstančias šioje valstybėje.

7. Priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 2 priede „Projekto naudos ir kokybės vertinimo lentelė“ pateiktą naudos ir kokybės vertinimo kriterijų „Pareiškėjo patirtis, organizuojant eksporto skatinimo veiklas“ yra numatoma matuoti pagal „projektų skaičių ir projektų vertę“. Prašome pateikti išaiškinimą kas yra „Projektas“? Ar sutartis dėl vieno grupinio renginio yra atskiras projektas? Ar 5 įmonių dalyvavimas vertinant patirtį taikomas tik parodom/mugėms, o verslo misijoms netaikomas? Jeigu pareiškėjas vykdė projektą, kurio metu vyko mokymai, buvo rengiamos studijos ir vyko viena grupinė verslo misija, ar viso tokio projekto vertė sumuojama vertinant patirtį?

*Projekto sąvoka suprantama taip: **projektas** – veiksmai, kuriais siekiama per apibrėžtą laiką ir su tam tikrais ištekliais sukurti unikalią ir pamatuojamą paslaugą, kuri skirta grupiniam įmonių ir jų produkcijos pristatymui užsienyje ir (ar) Lietuvoje vykstančiose tarptautinėse parodose, mugėse ir verslo misijose. Atitinkamai priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo priede Nr. 2 „Projekto naudos ir kokybės vertinimo lentelė“ pateiktas naudos ir kokybės vertinimo kriterijus „Pareiškėjo patirtis, organizuojant eksporto skatinimo veiklas“ turėtų būti vertinamas, atsižvelgiant į pateiktą projekto sąvoką.*

Priemonės „Naujos galimybės LT“ pateikiama tokia verslo misijos sąvoka: verslo misija – penkių ar daugiau įmonių iš tam tikro ekonomikos sektoriaus dalykinė verslo kelionė, kuri gali būti susieta su valstybinėmis delegacijomis, organizuojama valstybės agentūrų ar verslo asociacijų, jos metu susitinkama su tos šalies, į kurią vykstama, ūkio subjektais, siekiant pristatyti įmonių verslo bendradarbiavimo ir veiklos galimybes, užmegzti naujų ryšių, pristatyti įmones ir (ar) jų produkciją. Per verslo misijas paprastai daromos trumpos prezentacijos, vyksta produkcijos pristatymai, degustacijos ir panašiai. Atsižvelgiant į pateiktą verslo misijos apibrėžimą, laikytina, kad penkių įmonių dalyvavimas vertinant pareiškėjo patirtį taikytinas ne tik parodom ir mugėms, bet verslo misijoms.

8. Priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašo 2 priede „Projekto naudos ir kokybės vertinimo lentelė“ pateiktą naudos ir kokybės vertinimo kriterijų „Projektas prisideda prie 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano <...>“ yra numatoma suteikti aukštesnį įvertinimą tiems projektams, kurie prisideda prie 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ 2.2.2 priemonės „remti kūrybinių ir kultūrinių industrijų, jų įmonių grupių (klasterių, asociacijų) rinkodaros medžiagos, plėtros strategijų rengimą ir dalyvavimą užsienio parodose ir kituose renginiuose“ įgyvendinimo. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1295/2013 kuriuo sukuriama programa „Kūrybiška Europa“ (2014–2020 m.) ir panaikinami sprendimai Nr. 1718/2006/EB, Nr. 1855/2006/EB ir Nr. 1041/2009/EB (OL 2013 L 347, p. 221) 2 straipsnio 1 punkte yra numatyta, jog kūrybinę ir kultūrinę industriją be kita ko sudaro architektūra, archyvai, bibliotekos ir muziejai, dailieji amatai, audiovizualinė kūryba (įskaitant filmus, televiziją, vaizdo žaidimus ir daugialypę terpę), materialusis ir nematerialusis kultūros paveldas, dizainas, festivaliai, muzika, literatūra, scenos menai, leidyba, radijas ir vaizduojamieji menai.

Prašome pateikti išaiškinimą, ar balai pagal šį kriterijų turėtų būti suteikiami, tik jeigu visi projekto galutiniai naudos gavėjai prisideda prie šio prioriteto įgyvendinimo? Ar turėtų būti suteikiami balai, jeigu tik vienoje parodoje dalyvauja galutiniai naudos gavėjai prisidedantys prie šio prioriteto įgyvendinimo? Kaip turėtų būti vertinama, jeigu įmonė vykdo kelias veiklas (pvz. gamina baldus ir kuria dizainą)? Ar į kūrybinę industriją papuola tokios sritys, kaip rūbų modeliavimas, siuvimas, pakuočių kūrimas ir gamyba, baldų dizainas, kompiuterinių žaidimų kūrimas, konsultavimas dizaino klausimais, reklamos kūrimas, tautinio paveldo maisto produktai ir pan.?

Balai pagal priemonės „Naujos galimybės LT“ priede Nr. 2 „Projekto naudos ir kokybės vertinimo lentelė“ pateiktą naudos ir kokybės vertinimo kriterijų „Projektas prisideda prie 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 19 d. nutarimu Nr. 269 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Kultūra“ tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“, įgyvendinimo“ suteikiami tuo atveju, jeigu visi projekto galutiniai naudos gavėjai – MVĮ atitinka minėto vertinimo kriterijaus reikalavimus. Jeigu projekte dalyvaujanti MVĮ vykdo kelias veiklas, iš kurių tik viena atitinka minėto vertinimo kriterijaus reikalavimus, laikytina, kad MVĮ atitinka šį kriterijų ir jai suteikiamas balas. Vertinant šio kriterijaus atitiktį, siūlytina vadovaujantis Kultūros ministerijos 2014 m. gruodžio 30 d. rašte Nr. S2-3280 pateiktu „Kūrybinės

ir kultūrinės industrijos“ sąvokos apibrėžimu ir nurodytomis kūrybinių ir kultūrinių industrijų veiklų rūšimis pagal Ekonominių veiklų rūšių klasifikatorių.

9. Kas turi pildyti „Projektų atitikties *de minimis* pagalbos taisyklių patikros lapą“?

Atsižvelgiant į tai, kad pagal priemonės „Naujos galimybės LT“ aprašą teikiama de minimis pagalba galutiniams naudos gavėjams, de minimis patikros lapą turi užpildyti galutinis naudos gavėjas. Patikros lapą turi patikrinti ir pasirašyti pareiškėjas, o vertinimo metu – įgyvendinančios institucijos vertintojas.

10. Apraše (1 priedo 1.3.1, 1.3.2 punktai) yra numatyta, jog pareiškėjas turi užtikrinti MVĮ subjektų grupių dalyvavimą tarptautinėje parodoje, mugėje su bendru įmonių stendu. Vienoje tarptautinėje parodoje, mugėje ir (ar) verslo misijoje turėtų dalyvauti ne mažesnė negu 5-ių MVĮ grupė.

Ar atskirais atvejais, gavus patvirtinimą iš parodos organizatoriaus ar remiantis viešai skelbiama informacija, įrodančia, jog neįmanoma visų parodoje dalyvaujančių projekto galutinių naudos gavėjų pristatyti viename stende turėtų būti galima išskaidyti bendrą stendą į kelias dalis, tačiau šis išskaidytas stendas turėtų būti dizaino ir atpažįstamumo prasme homogeniškas, kaip kelios to paties stendo dalys. Ar tokiu būdu nebūtų nusižengta aprašo reikalavimams?

Priemonės „Naujos galimybės LT“ specialaus projektų atrankos kriterijus „Pareiškėjas su MVĮ grupe dalyvauja tarptautinėje parodoje, mugėje bendrame įmonių stende“ paaiškinime nurodyta, kad pareiškėjas turi užtikrinti labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių subjektų grupių dalyvavimą tarptautinėje parodoje, mugėje su bendru įmonių stendu, kuriame būtų užtikrintas Lietuvos įmonių atpažįstamumas ir reprezentatyvumas. Taigi atsižvelgus į tai, pažymėtina, kad bendro stendo išskaidymas į kelias dalis neatitiktų nustatyto projekto tinkamumo finansuoti vertinimo kriterijaus reikalavimų.